

הלכות עירובין שמוזשמה תרפמ

הרבים¹⁰ ואפילו דרך כרמלית אסור¹¹ במה דברים אמורים בוורק דרך מטה מעשרה אבל דרך מעלה מעשרה שהוא מקום פטור מותר לכתחלה¹² ע"ד שיתבאר בס"י שג"ג¹³:

ט במה דברים אמורים בוורק אבל המעביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים אפילו למעלה מעשרה טפחים אסור¹⁴ מדברי סופרים שמא עומד לפוש ברשות הרבים¹⁵ ותחייב אף על פי שהמשיך למעלה מ"י טפחים כמו שנתבאר למעלה¹⁶ ואפילו דרך כרמלית אסור¹⁷ וכן אסור מדברי סופרים להעביר או לזרוק מכרמלית לכרמלית דרך רשות היחיד¹⁸:

י וכל זה בוורק (ומעביר כרגליו) אבל העומד ברשות היחיד ומושיט מרשות היחיד זו לרשות היחיד אחרת שבצדה ואורך רשות הרבים מפסיק ביניהן כגון זיו הבולט מהכותל לרשות הרבים גבוה עשרה ורחב ד' שהוא רשות היחיד וזו אחר כמותו בולט בצדו ואורך רשות הרבים מפסיק ביניהם אף על פי שהוא למעלה מעשרה ומקום פטור הוא אעפ"כ אסור להושיט מזה לזה ואם הושיט חייב שכך היתה עבודת הלויים במשכן שתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים ואורך רשות הרבים מפסיק ביניהם והיו מושיטים הקרשים מזו לזו אבל לא היו זורקין אותן מפני כובדן והעגלות היו רשות היחיד שהיו גבוהות עשרה ורחבות ד' אבל אם רוחב רשות הרבים מפסיק ביניהם כגון שאינם זה בצד זה כדיוטא אחת אלא זה כנגד זה שאחד יוצא מכותל שבצד זה של רשות הרבים והשני מכותל שבצד שכנגדו ורוחב רשות הרבים ביניהם המושיט מזה לזה פטור שהושיטה זו לא היתה במשכן¹⁹ ואפילו לכתחלה מותר²⁰ ע"ד שיתבאר בס"י שג"ג²¹ כיון שמושיט דרך מעלה מעשרה שהוא מקום פטור:

שמח דין המושיט בלי מרשות לרשות ובו ג' סעיפים:

א היה עומד ברשות היחיד ותחייב ידו מליאה פירות לרשות הרבים²² בתוך עשרה²³ (א) אפילו לכרמלית²⁴ אסור להחזירה אפילו דרך מעלה מעשרה²⁵ עד למצואי שבת²⁶ (א)

קונטרס אחרון

(א) שקנמוהו כו' משמעות הש"ע שהעיקר כסברא הראשונה שהביא בסתם כנודע²⁷. ובשם דעכשיו

פו במשנה שם צו, א וברש"י שם. רמב"ם הל' שבת פ"ג הל"ה. מ"א ס"ק ה.

פז לבוש ס"א ומ"א סי' שנה ס"ק ג. דלא נכ"א"ז שם ס"ק ב. ע"י שם דלא משא מיד דהא תנן בחורק בהדיא מושיט ואין האיסור אלא משום עירוב דקמתני בבביתא שם (צ, א).
פח סעיף א – לענין זורק. ואצ"ל: שם (ס"א).

סימן שמח

א בביתא שבת ג, ב פור וש"ע.
ב נמ"א שם. מ"ז הל' שבת פ"ג הל' ש"ע.
ג מ"א ס"ק ד (וראה לקמן סי' שגב סוף ס"ד). וראה לעיל סי' רמו קו"א ריש ס"ק ב. ולענין שגג – ראה לקמן ס"ג.
ד רשב"א ר"ה כאן למעלה מ"י. ודלא כתוס' שם ר"ה כאן, דלא משמע הכי בבב"ר הפוסקים (קו"א ס"ק ב).
ה רמב"ם הל' שבת פ"ג הל' ב"ח. עולת שבת ס"ק א.

ציונים לקונטרס אחרון

וראה כללי הפוסקים וההוראה כלל עג.

עז כולקמן ס"ט גבי מעביר, וכולקמן סי' שמה ס"ב במשפט ידו להח"י.

עח משמעות טור סי' שוח (תמירי בזה"י שאין לנו ה"י). וניי סי' שנה (ואצ"ל: שגב – בב"י ובמ"א שם ס"ק ד ולקמן שם ס"ב. ראה גם לקמן סי' שמה קו"א ס"ק ב). ובר"ן פ' התענית ר"ה ואמרקן אומר דפטור ובת"ש סי' שח ס"פ וראה מ"ז ענינים. ור"ה לעיל סי' שג ס"ד.
עט בביתא שבת צו, א. מ"א סי' שג ס"ק ב.

פ ס"א, והיו משעורבו יחד ונבדל שוה או בכלי דרם. נמ"א שם.

פב רשב"א עירובין לג, א ד"ה ודא. כ"י סי' שגו ד"ה ומ"ש ובלבד. ס"ז שם ס"ק א.

פג ס"ב.
פד כולקמן סי' מ"ח בוורק למטה מ"י.
פה כולקמן סי' שגו ס"ד וב"ח.

א וכו"ה לקמן שם קו"א ס"ק א. חיו"ד סי' לב קו"א ס"ק ב. בשם שו"ת הרמ"ע מפאנו סי' צו.

הלכות עירובין שמה

הרצ

שקנסוהו חכמים להיות יוד תלויה כך עד למוצאי שבת על שעבר על דבריהם ועשה (ב) עקירה מרשות היחיד לרשות הרבים או לכרמלית:

ב כמה דברים אמורים כשעשה כן במיזד אבל בשוגג לא קנסוהו חכמים ומוחר להחזירה לאותה חצר שהוא עומד בה אבל אסור להושיטה לחצר אחרת ואפילו שתייהן שלו שאין צריך עירובי ואפילו הוא בענין שאין בו משום מושיט מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים כגון שחצרות אלו הן זו כנגד זו ורוחב רשות הרבים מפסיק ביניהן או אפילו הן (ג) בדומא אחת אלא שאין אורך רשות הרבים מפסיק ביניהן כלל שרשות הרבים מהלכת לפניהן ולא ביניהן והמושיט מרשות היחיד לרשות היחיד אינו חייב אלא

קונטרס אחרון

שאין לנו רשות הרבים ולא שייך לימשש שיבא לידי איסור סקילה. וליכא למימר יציבא בארעא כי כו' דהא מבעוד יום אסור אע"ג דמשחשכה שרי עיני חוסי'. ובשגם שהמג"א סי' ש"ג ס"ב כתב כרש"י ורא"ש פ"י דעירובין דלא שרו הכא אלא כשהוציא יוד דרך חור קטן. מכל הלין טעמי סתמתי כאן בפנים:

(ב) עקירה כו' אי אפשר לומר דדוקא על שחשב לעשות איסורא דאורייתא קנסוהו דהא לפירוש הרמב"ם¹ חשב להוציא לחצר אחרת. ועוד שעל המחשבה אין לקנוס ומשום הכי לא קנסו במלעלה מעשה אף לפי מ"ש המג"א דמיירי נמי שחשב להוציא לרשות הרבים וא"כ היה מתיחב אף שהוציא דרך מעלה מי' כיון שלא היתה שם הנחה מ"מ כיון שלא עשה איסור בפועל כמ"ש רש"י² ותוס'³ לא קנסינן ליה.

אבל מ"ש התוס' בתירוצם⁴ לא משמע הכי בדברי הפוסקים⁵. ואף התוס' לא כתבו כן אלא להס' ד דכרמלית דמאי ולא משום קנס וכמ"ש ר"י בתוס' ד"ה מי כו' וכמו שסיימו כאן ולא קנסינן ליה אבל למסקנא קנסינן ליה ודו"ק:

(ג) בדומא כו' (לכרמלית כו') לפירוש המג"א⁶ בהתוס'⁷ צ"ע דמ"מ אסור מדרבנן עיני טור סוף סי' דה"ט ומג"א סוף סי' שני' טו ובב"י שם טו.

בשלמא בזה כנגד זה פ"י דלא אסרו רבנן אלא להוציא מזה לזה לכתחלה⁸ אבל כשכבר הוציא לרשות הרבים מה לי רשות היחיד זו או רשות היחיד זו. ומ"ש⁹ הלא הרבה פעמים כו' לק"מ עינין בר"ן סוף פרק המצניע¹⁰ שחילק בין היכא דליכא סרך מלאכה למידי דדמי למלאכה והכא ליכא סרך מלאכה טפי בהכנסה מכרמלית לחצר אחרת מבהכנסה מכרמלית לאותה חצר:

1 ונראה שם. רנב"ם שם. מ"א ס"ק ב.
2 ונראה שם ד. א. טור רש"ע.
3 ר"ן שם ר"ה תיא. א"י ס"א א.

ציונים לקונטרס אחרון

- ב** עירובין ט, א. והכא נמי איך נאמר דבה"ר לא קנסו ובכרמלית קנסו.
ג שבת ג, ב. כ ד"ה ואביעית (שגם זהו כתובא ואטולא).
ד שהיא ידע הא' דלעיל סי' שמו ס"ז וש"נ.
ה ובתוס' שם כ, א ד"ה לא, דאזיל בשטיה זו, מבואר שלפי שיטה זו צריך לומר דלא שרו הכא כו'.
ו הל' שבת פ"ג ה"ב, ומה יש ללמוד גם לשיטת רש"י ומ"א, דכוחותיהו פסק רבינו בסוף סי' ב.
ז ס"ק א.
ח שם ג, ב ד"ה למעלה מי'.
ט שם ד"ה כאן.
י שם, דמותו להחזירה דרך מעלה מי'.
- יא** ולכן פסק בפנים סי' ב שאסור להחזירה דרך מעלה מי'.
יב ס"ק ד.
יג ד, א ד"ה ומאי שנא, דמיירי שיש כרמלית בין החצרות.
יד שהוכיח דין מושיט, אף דמיירי בזה"ז שאין לנו רה"ר. וכן הוכיח לעיל סי' שמו ס"ח.
טו אצ"ל: סי' שגב ס"ק ד (מתני גזירים בכרמלית שיהי כמו רה"ר).
טז סי' שגב סוף ד"ה הקורא (שלא אמרים דהוי גזירה לגזירה).
יז שהתיר לקמן סי' ג בכרמלית בין החצרות.
יח דלעיל סי' שמו ס"ח.
יט מ"א ס"ק ד.
כ ד"ה ואמרינן אימר דפטר. ודברלקמן סי' שגב ס"ב.

הלכות עירובין שמחשמת תרצא

כשרשות הרבים באמצע כמו שהיה במשכן אף על פי כן אסרו חכמים כאן כדי שלא תתקיים מחשבתו^א שנתכוין לפנות הפירות מחצר זו שאם נחיר לו להושיטין לחצר אחרת הרי נתקיימה מחשבתו ויש לגזור שמהא פנים אחרת ישליכן לרשות הרבים אבל כשמהוויה לאותה חצר כיון שלא נתקיימה מחשבתו אין לגזור כלום בזה^ב:

ג. כמה דברים אמורים כשהוציאה לרשות הרבים אבל אם הוציאה לכרמלית מותר להושיטה אפילו לחצר אחרת שבכרמלית לא גזרו גזרה זו^ג משום שהיא גזרה לגזרה^ד:

שממא דין ארבע אמות ברשות הרבים וכו' סעיפים:

א. כל אדם יש לו ד' אמות ברשות הרבים שיכול למלטל בהם^א שנאמר^ב שבו איש תחתיו ולמדו מפי הקבלה^ג שזה נאמר לענין מלטול שלא ימלטל כל אדם ברשות הרבים אלא כמדת תחתיו^ד דהיינו כמדת אורך גופו שהוא ג' אמות ואמה כדי לפשוט בה ידיו ורגליו^ה לפיכך מודדים לו באמה שלו^ו דהיינו (ממרפיקו) (שקרוין עלנבוגין כל"א) עד ראש אצבע הארוכה הנקראת אמה על שם זה^ז.

הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו שהרי כד' אמות שלו יש בהן כדי פשיטות אורך גופו וידיו ורגליו ואם הוא ננס באיבריו^ח דהיינו שאמתו קטנה וגופו גדול^ט ונמצא שלא יספיקו לו ד' אמותו ונתנים לו ד' אמות בינוניות של כל אדם שכל אחת מהן ששה מפרחים.

ובין שמודדין לו אמות בינוניות ובין שמודדין לו אמות שלו מודדין אותו מצומצמות להחמיר^י:

ב. ארבע אמות שאמרו הן ואלכסונו^א דהיינו אלכסון של ד' על ד' שהוא ה' אמות וג' חומשי אמה^ב לפי שבמגרשי הערים שהן מרובעים ויש להם זווית שהרי נאמר^ג בהם את פאת נגב וגו' ופאה היא זווית^ד נאמר בהם זה יהיה להם וגו' ודרשו חכמים^ה כזה יהיה כל שוכתי שבת כגון רשות היחיד שהוא ד' על ד' יהיה ג'כ מרובע שתהיינה בו זוויות^ו וכן אלפים של תחום שבת הן מרובעות ולא עגולות כדי שישתכר הזוויות^ז וזבי העברה ד' אמות ברשות הרבים שלא שייך ריבוע ועיגול צריך שיהא שם האלכסון של ריבוע^ח שהאלכסון הוא העודף שיש במשך המרובע מחמת הזווית.

ויש מי שאומר^ט שמד' אמות עד ה' וגו' חומשים פטור אבל אסור מדברי סופרים [ו]יש

י. כדלעיל סי' שמו ס"ו.
 יא. רב חזון [ב], א.
 יב. רש"י שם ד"ה מחשבתו. מ"א ס"ק א.
 יג. שו"ע.
 יד. כ"ג סק הסי'. מ"א ס"ק ה. ונתבאר בקי"א ס"ק ג.

סימן שמש
 א. רבא עירובין מה, א (ולמלטל לכו"ע ד' אמות). מור ושו"ע ס"א. וראה לקמן סי' שצג ס"ב לענין ד' אמות של תחומין - ב' הענות.
 ב. שמות מה, כט.
 ג. שבת צג, ב (נמרא נגזיר לה). עירובין מה, א ושם נא, א (שלמורים נפסקו זה ד' אמות). רמב"ם הל' שבת פ"ב הסי'. וראה לקמן סי' שצג ס"א.
 ד. ברייתא עירובין מה, א.
 ה. רבי מאיר שם. רמב"ם שם. מ"א ס"ק א.
 ו. רב פפא שם. מור ושו"ע שם.
 ז. מנחות מא, א. וברש"י שם ד"ה זו אמה. וראה ר"ק והקאל מה, ה.

ח. רב פפא שם. רמב"ם שם.
 ט. רש"י שם ד"ה משום דאיכא. מ"א ס"ק ג.
 י. ב"י ברע"ט רש"י שם ד"ה לרבי יהודה והרמב"ם שם. מ"א ס"ק א. ועי' ב"י. וראה לקמן סי' שצג ס"ג לענין ד' אמות של תחומין - ב' הענות. וראה אלה נמצא ס"ק ב. ואלה רב ס"ק א.
 יא. רב אחא בר יעקב עירובין נא, א. מור ושו"ע ס"ב.
 יב. הרשב"א המדויק ראה לקמן סי' שצג ס"ג.
 יג. בבב"ב לה, ה.
 יד. רש"י עירובין שם ד"ה פיאות כתיב.
 טו. ברייתא שם.
 טז. כדלעיל סי' שנה ס"א ובק"א שם ס"ק א.
 יז. כדלקמן סי' שצג ס"ה. וכן כד' אמות של תחומין כדלקמן סי' שצג ס"ב.
 יח. רש"י שם ד"ה הן ואלכסונו. עיי' במה שכתבתי בס"י שמה קי"א ס"ק א.
 יט. רמב"ם הל' שבת פ"ב ה"ח"ט. רעה רב' שבמור ושו"ע שם.